

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича практика за фахом

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Освітня програма – Екологія

Спеціальність – 101 Екологія

Галузь знань – 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри біології та екології
Протокол № 1 від “31” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича практика
Рівень вищої освіти	магістр
Викладач (-і)	Шевчук Сергій Євгенович
Контактний телефон викладача	+380969453097
Е-mail викладача	serhii.shevchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	нормативна
Обсяг дисципліни	12 кредитів ECTS, 360 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	щотижня
2. Анотація до курсу	
Виробнича практика є невід'ємною складовою частиною професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 101 Екологія. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретної професійної ситуації, оволодіння сучасними методами, формами організації праці.	
3. Мета та цілі курсу	

Зміст, завдання та терміни проведення практичної підготовки студентів визначаються навчальними планами, програмою практики і регламентуються "Положенням про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»" та специфікою баз практик (підприємств, установ або організацій) і необхідністю освоєння різних аспектів природоохоронної діяльності.

Базами проходження виробничої практики здобувачів є державні органи управління природоохоронною діяльністю, наукові установи, громадські організації та інші об'єкти, що пов'язані з організацією та управлінням природоохоронною діяльністю.

Виробнича практика відбувається на базі Управління екології та природних ресурсів Івано-Франківської ОДА, Управління Державного агентства рибного господарства у Івано-Франківській області, природного заповідника «Горгани», Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва імені П.С. Пастернака, Карпатського національного природного парку, дендропарку "Дружба" Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, та ін.

Метою виробничої практики є практична підготовка висококваліфікованих фахівців, які володітимуть компетентностями необхідними для виконання професійних завдань прикладного та інноваційного характеру у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

4. Загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК04. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.
- ЗК08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності (СК)

- СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
- СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.
- СК11. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.

СК12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

СК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК15. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах

СК17. Здатність самостійно розробляти екологічні проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.

СК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину

5. Програмні результати навчання (ПРН)

ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПР12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природні середовища.

ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.   ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.   ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.   ПР18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності.   ПР19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного формулювати висновки за його результатами.   ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проектування експертної оцінки впливу на довкілля.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 12 кредитів ECTS, 360 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			-		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			-		
самостійна робота/робота під керівництвом викладачів-методистів			180 годин у двох семестрах (сума - 360)		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	<u>Нормативний /</u> <u>вибірковий</u>		
2, 3	101 Екологія	1,2	нормативний		
Тематика курсу (1 рік)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
1. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення з метою практики, задачами, системою оцінювання результатів роботи та організацією роботи.	Самостійна робота	1-9	Пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці в університеті та на базі практики. Одержати консультацію від керівника практики про		1 тиждень практики

2. Ознайомлення з базою практики.			організацію роботи. Ознайомитися з базою практики. 45 год.		
3. Ознайомлення з технологічними процесами та природоохоронними заходами, що здійснюються на базі практики.	Самостійна робота	1-9	Вивчити специфіку роботи бази практики. 45 год.		2 тижень практики
4. Участь у виконанні виробничих завдань. Ознайомлення з екологічними умовами, природними ресурсами і підприємствами забруднювачами в районі.	Самостійна робота	1-9	Ознайомитися з господарсько-екологічними проблемами регіону та об'єкта практики. Знати основні принципи раціонального природокористування та методики збереження біорізноманіття. 45 год.		3 тижень практики
5. Оформлення звітної документації до захисту виробничої практики.	Самостійна робота	1-9	Підготувати папку зі звітною документацією щодо виконання програми практики та за результатами		4 тижень практики

			її проходження. 45 год.		
Підсумковий контроль (залік)				90	
7. Система оцінювання курсу					
Тематика курсу (2 рік)					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
1. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення з метою практики, задачами, системою оцінювання результатів роботи та організацією роботи. 2. Ознайомлення з базою практики.	Самостійна робота	1-9	Пройти інструктаж з техніки безпеки та охорони праці в університеті та на базі практики. Одержати консультацію від керівника практики про організацію роботи. Ознайомитися з базою практики. 45 год.		1 тиждень практики
3. Участь у практичній діяльності в галузі прикладної екології, що здійснюються на базі практики.	Самостійна робота	1-9	Робота у сфері охорони довкілля та збалансованого природокористування, збереження і відтворення біологічного різноманіття, а також у		2 тиждень практики

			галузях екологічного підприємництва, контролю і консалтингу. Участь у плануванні та реалізації на практиці природоохоронних заходів. 45 год.		
4. Розвиток професійних навичок що здійснюється на базі практики.	Самостійна робота	1-9	Формування навичок фахівця-еколога з поглибленою базою теоретичних знань, різностороннім методичним апаратом і вмінням його використання 45 год.		3 тижень практики
5. Оформлення звітної документації до захисту виробничої практики.	Самостійна робота	1-9	Підготовка папки зі звітною документацією щодо виконання програми практики та за результатами її проходження. 45 год.		4 тижень практики
Підсумковий контроль (залік)				90	
Загальна система оцінювання курсу		1.Оцінка за оформлення звітної документації за результатами проходження практики – 0-20 балів.			

	2. Доповідь та відповіді на питання на заліку – 0-80 балів. Оцінка «відмінно» (90-100 балів) – всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента працювати самостійно і творчо, використовувати набуті знання. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. В щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики. Оцінка «добре» (80-89 балів) – завдання виконані правильно, але недостатньо повно і шаблонно. Виявлено вміння студента застосовувати знання в процесі виконання завдань. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. В щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики. Оцінка «добре» (70-79 балів) – завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. В щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження практики. Оцінка «задовільно» (60-69 балів) – завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. Щоденник не вірно оформлено.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, що не виконав програму практики і отримав незадовільний відгук на базі практики, направляється на практику вдруге або відраховується з навчального закладу. Документація має бути здана впродовж 7 днів після завершення виробничої практики.
8. Політика курсу	
Політика курсу: всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту університету та баз практики, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності та толерантності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу честі університету і Положення про Комісію з питань етики та	

9. Рекомендована література

1. Бигон М. й др. Екологія. Особи, популяції и сообщества /М. Бигон, Дж.Харпер, К. Таунсенд. – Том 1,2. – М.: Мир, 1989. Т. 1. – 667 с.; Т. 2. – 477 с.
2. Білявський Г. О., Бутченко Л. І., Навроцький В. М. Основи екології: Теорія і практикум. – К.: Лібра, 2002. – 352 с.
3. Білявський Г.О. та ін. Основи екології: Підручник / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – К.: Либідь, 2004. – 408 с
4. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища / К.: Знання, 2000. 170 с
5. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології: Підручник / За ред. К.М. Ситника. – 4-те вид. – К.: Вища шк., 2010. – 399с.
6. Івашура А.А., Орехов В.М. Екологія: теорія та практикум: Навчальний посібник. – Х.: ВД "Інжек", 2004. – 256 с.
7. Мусієнко М.М., Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія. Охорона природи: Словник-довідник. – К.: Знання. – 2002. – 550 с.
8. Одум Ю. Экология: В 2-х т. – М.: Мир, 1986. Т. 1. – 326 с.; Т. 2. – 376 с.
9. Шмандій В.М, Клименко М.О. Екологічна безпека / Херсон: Олдіплюс, 2013. 366 с.

Викладач

_____

Шевчук С.Є.